Vlaams Parlement

305 (2014-2015) – Nr. 2
ingediend op 27 mei 2015 (2014-2015)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Marc Hendrickx, Tine Soens en Karim Van Overmeire

over het ontwerp van decreet

houdende instemming met het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking, ondertekend te 's-Gravenhage op 20 februari 2014

verzendcode: BUI

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Rik Daems.

Vaste leden:
mevrouw Ingeborg De Meulemeester, de heren Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, mevrouw Manuela Van Werde;
de dames Sabine de Bethune, Vera Jans, de heren Ward Kennes, Johan Verstreken;
de heren Rik Daems, Herman De Croo;
de dames Tine Soens, Güler Turan;
de heer Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:
de dames Cathy Coudyser, Caroline Croo, Danielle Godderis-T'Jonck, Sofie Joosen, Ann Soete, Sabine Vermeulen;
de dames Karin Brouwers, Griet Coppé, de heer Joris Poschet, mevrouw Valerie Taeldeman;
de heren Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;
de dames Caroline Gennez, Ingrid Lieten;
de heer Bart Caron.

Toegevoegde leden:
de heer Stefaan Sintobin;
de heer Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:
305 (2014-2015) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed 4
2. Bespreking 4
   2.1. Vragen en opmerkingen van leden 4
   2.2. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois 5
3. Stemmingen 5
   3.1. Artikelsgewijze stemming 5
   3.2. Stemming over het geheel 6
Gebruikte afkortingen 7

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed behandelde op 19 mei 2015 het ontwerp van decreet houdende instemming met het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking, ondertekend te 's-Gravenhage op 20 februari 2014.

1. Inleidende uiteenzetting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Minister-president *Geert Bourgeois* merkt op dat dit Benelux-verdrag een mooi voorbeeld is van de manier waarop de Benelux verder gaat dan wat mogelijk is in het raam van de Europese Kaderovereenkomst inzake grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen of autoriteiten inzake grensoverschrijdende samenwerking.

De Benelux-lidstaten waren van oordeel dat het nodig was om een novum te creëren en af te stappen van een te centralistische aansturing door de overheid en meer vertrouwen te geven aan de lokale autonomie en aan de grensoverschrijdende samenwerkingsstructuur bevoegdheden van regeling en bestuur op te dragen.

Dit verdrag creëert drie mogelijkheden van grensoverschrijdende samenwerking: administratieve afspraken – dus zonder de creatie van een permanente structuur –, een gemeenschappelijk orgaan zonder rechtspersoonlijkheid en een structuur met rechtspersoonlijkheid, de BGTS. Voor de EGTS was België voorloper door dergelijke samenwerking af te sluiten met Rijsel en Duinkerke. De BGTS maakt andere vormen van samenwerking mogelijk. Ook op dit punt zal de Benelux zich opstellen als een voorhoede. De minister-president geeft enkele mogelijkheden, bijvoorbeeld een samenwerking met Noordrijn-Westfalen en met Nord-Pas-de-Calais.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van leden

Marc Hendrickx is het ermee eens dat het verdrag een belangrijke aanpassing is van het al bestaande samenwerkingsinstrumentarium. Het sluit daarenboven nauw aan bij het oorspronkelijke doel van de Benelux, met name een proeftuin zijn voor samenwerking in Europa. Voor een kleine maar ambitieuze regio als Vlaanderen is het ook van belang om nu erkend te worden. Alle overheden en publieke instellingen van de verdragspartijen kunnen immers deelnemen. Het biedt Vlaanderen flexibelere mogelijkheden dan tot nu toe het geval was, onder meer voor samenwerking met buurlanden als Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. Samen met collega Ward Kennes die ook deel uitmaakt van het Benelux-parlement, kijkt de spreker uit naar de implementatie van het verdrag.

Ward Kennes ziet dit verdrag als een goede aanpassing van het verdrag van 1986, die de logica van de Benelux-plus doortrekt naar het lokale niveau. Benelux-plus betekent dat er niet alleen intern in de drie landen samengewerkt wordt, maar ook met andere entiteiten, zoals de Duitse Länder en de Franse regio's. Die landen of regio's moeten uiteraard geen lid worden van de Benelux.

In de aanloop naar de ratificering was er op een gegeven moment een rel omdat de Raad van State aanvankelijk van oordeel was dat de GGC en de Franse Gemeenschapscommissie ook moesten ondertekenen. De Vlaamse Regering heeft er toen terecht op gewezen dat beide geen partij zijn omdat de Franse

Gemeenschapscommissie geen internationale bevoegdheden heeft en de GGC wel een ratificatiebevoegdheid, maar geen recht op ondertekening heeft. Heeft de minister-president zicht op de stand van de ratificatieprocedure in de andere deelstaten en in Nederland en Luxemburg? Zal hij de mogelijkheden van dit verdrag voor de lokale besturen promoten?

Tine Soens vindt het verdrag een nuttige aanvulling op bestaande instrumenten voor grensoverschrijdende samenwerking. Net als de SARiV hoopt ze dat de Benelux zijn voortrekkersrol zal kunnen blijven spelen. In zijn advies roept de SARiV de Vlaamse overheid op om een actieve rol te spelen in het initiëren, stimuleren en ondersteunen van samenwerkingsverbanden in Benelux-verband, met als voorbeelden dossiers als de IJzeren Rijn, de samenwerking tussen de Vlaamse en de Nederlandse havens, de tramlijn tussen Maastricht en Hasselt, de toeristische samenwerking tussen grensgemeenten en de samenwerking voor de glastuinbouw in de Genkse regio. De minister-president zal dat ongetwijfeld willen doen, maar kan hij al aangeven op welke dossiers hij specifiek wil inzetten? Tot slot meldt het lid nog dat haar fractie voor dit ontwerp van decreet zal stemmen.

2.2. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois

Minister-president *Geert Bourgeois* bevestigt dat de Vlaamse Regering er voortdurend over waakt dat de Franse Gemeenschap haar bevoegdheden niet te buiten gaat, ook al ziet de Raad van State dat soms anders. Hij vermoedt dat Vlaanderen de eerste regio is die dit verdrag ratificeert, maar heeft geen zicht op hoe het staat in andere parlementen.

De Benelux zal de mogelijkheden van dit verdrag actief promoten. Hij zal minister Homans voorstellen om gezamenlijk de promotie bij de lokale besturen te voeren, in samenwerking met de VVSG. Net omdat het de bedoeling is de lokale autonomie te stimuleren, zal de Vlaamse Regering niet verder gaan dan de promotie. Voor de IJzeren Rijn bijvoorbeeld is dat helemaal niet nodig, daar er al een overeenkomst is tussen Duitsland, Noordrijn-Westfalen, Nederland, de Belgische federale overheid en Vlaanderen.

Het huidige samenwerkingsverband met Rijsel, Métropole Européenne de Lille, is louter adviserend. De gezamenlijke kwesties worden besproken en af en toe is er een gezamenlijk cultureel evenement. Nu wordt het niet alleen mogelijk om klassieke beheerstaken uit te voeren zoals goederen verwerven, personeel rekruteren, een begroting opstellen of in rechte optreden, maar de deelnemers kunnen ook bevoegdheden van regeling en bestuur krijgen als het interne recht van de partijen dat toestaat. Gemeenten en intercommunales die beschikken over interne rechtsmogelijkheden en die buitenlandse partners vinden die dezelfde bevoegdheden hebben kunnen zo binnen het kader van de BGTS tot besluiten komen waardoor ze handelingsmacht krijgen en regelgeving kunnen uitvaardigen. Zo nodig zal Vlaanderen een handje toesteken, wat niet betekent dat het de lokale besturen bij de hand zal nemen. Het is net een teken van vertrouwen om de lokale besturen meer mogelijkheden te geven dan ze hebben in de EGTS.

3. Stemmingen

3.1. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1 en 2 van het ontwerp van decreet worden eenparig aangenomen met 13 stemmen.

3.2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet houdende instemming met het Benelux-Verdrag inzake grensoverschrijdende en interterritoriale samenwerking, ondertekend te 's-Gravenhage op 20 februari 2014, wordt eveneens eenparig aangenomen met 13 stemmen.

Rik DAEMS,
voorzitter

Marc HENDRICKX
Tine SOENS
Karim VAN OVERMEIRE,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

Benelux	België, Nederland, Luxemburg
BGTS	Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking
EGTS	Europese groepering voor territoriale samenwerking
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
SARiV	Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten